

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U003404

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 13-07-2026

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ ПДАУ від 25 серпня 2026 р.
№1092 ст

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Жайворон Дмитро Сергійович

2. Dmytro S. Zhaivoron

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6235-7898

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 051

Назва наукової спеціальності: Економіка

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Економіка

Дата захисту: 31-07-2026

Спеціальність за освітою: Економіка підприємства

Місце роботи здобувача: Організація відсутня

Код за ЄДРПОУ: 0000000000

Місцезнаходження: 00000, Київ, 00000, Україна

Форма власності: Змішана

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 14333

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.07

Тема дисертації:

1. Стратегія розвитку агропродовольчого ринку в умовах соціально-економічних змін
2. Strategy for the Development of the Agri-Food Market under the Conditions of Socio-Economic Changes

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі здійснено комплексне теоретичне узагальнення, методологічне обґрунтування та розроблення науково-практичних засад формування стратегії розвитку агропродовольчого ринку в умовах сучасних соціально-економічних змін, зокрема структурних, інституційних, цифрових і воєнних трансформацій. Агропродовольчий ринок визначено як ключовий елемент забезпечення продовольчої безпеки, соціально-економічної стабільності, формування експортного потенціалу та інтеграції України у глобальні ланцюги створення доданої вартості. Обґрунтовано, що сучасний агропродовольчий ринок доцільно розглядати як адаптивну соціально-економічну координаційну систему, яка забезпечує узгодження інтересів економічних агентів, держави та суспільства, функціонує на основі поєднання ринкових, інституційних, логістичних та інформаційних механізмів і характеризується здатністю до адаптації в умовах динамічного та нестабільного середовища. Доведено, що в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій координаційна функція ринку посилюється, а значення інституційного середовища, цифрових інструментів та державного регулювання суттєво зростає. Сформульоване положення має важливе значення для розвитку

теорії ринку, оскільки дозволяє переосмислити його сутність як складної багаторівневої системи взаємодії. У результаті узагальнення еволюції наукових підходів до трактування категорії «ринок» встановлено обмеженість традиційних підходів, які розглядають його переважно як механізм обміну або взаємодії попиту і пропозиції. Запропоновано підхід до розуміння ринку як адаптивної соціально-економічної координаційної системи, що дозволяє враховувати складність взаємодії економічних агентів, роль інституційного середовища, логістичних і інформаційних зв'язків, що має важливе значення для сучасної економічної науки, оскільки забезпечує новий рівень інтерпретації ринкових процесів в умовах трансформацій. На основі бібліометричного аналізу світових наукових досліджень встановлено, що сучасний розвиток агропродовольчого ринку характеризується зміщенням акцентів у бік цифровізації економічних процесів, активного використання аналітики даних, розвитку інструментів управління ризиками та посилення ролі продовольчої безпеки як ключового елементу економічної стабільності. Виявлено зростання міждисциплінарного характеру досліджень, що поєднують економічні, технологічні, інституційні та соціальні аспекти функціонування ринку. У цьому контексті удосконалено категорійний апарат економічної науки шляхом розширення трактування агропродовольчого ринку як комплексної системи, що охоплює повний ланцюг створення доданої вартості – від виробництва до кінцевого споживання, включаючи інфраструктурні, логістичні та інституційні компоненти. Обґрунтовано доцільність введення категорій «цифровий агропродовольчий ринок» та «датаорієнтований агропродовольчий ринок», які відображають сучасний етап еволюції ринкових відносин, пов'язаний із впровадженням цифрових платформ, інформаційних систем, інструментів простежуваності та використанням великих масивів даних у процесі прийняття управлінських рішень. Доведено, що цифровізація забезпечує підвищення прозорості ринкових процесів, зниження трансакційних витрат та інтеграцію учасників ринку в єдине інформаційне середовище, тоді як датаорієнтований підхід дозволяє здійснювати проактивне управління ризиками, формувати альтернативні сценарії розвитку та адаптуватися до зовнішніх шоків. Отримані результати створюють підґрунтя для підвищення ефективності управління агропродовольчим ринком та забезпечення його стійкого розвитку в умовах невизначеності. Поглиблено підходи до класифікації агропродовольчих ринків із урахуванням біофізичних, інституційних, логістичних, соціальних і геоекономічних чинників, що дозволяє більш адекватно відображати їх багатовимірну природу. Доведено, що врахування зазначених чинників є необхідною умовою оцінювання стійкості ринку в умовах впливу зовнішніх і внутрішніх шоків, зокрема воєнних, логістичних і макроекономічних. Запропонований підхід сприяє підвищенню обґрунтованості стратегічних рішень, формуванню адаптивних моделей управління та забезпеченню довгострокового розвитку агропродовольчого ринку. Розроблено методологічний підхід до прийняття стратегічних рішень щодо відновлення агропродовольчого ринку, який інтегрує результати міжнародної оцінки витрат і потреб (RDNA) з комплексним аналізом інвестиційних процесів в аграрному секторі. Доведено, що поєднання оцінки масштабів руйнувань, визначення потреб у відновленні та аналізу структури й динаміки інвестиційних потоків дозволяє підвищити об'єктивність і обґрунтованість прийняття стратегічних рішень. Встановлено, що такий підхід сприяє ефективнішому розподілу фінансових ресурсів, концентрації інвестицій у пріоритетних напрямках розвитку та узгодженню державної політики з потребами реального сектору економіки.

2. The dissertation provides a comprehensive theoretical generalization, methodological justification and development of scientific and practical foundations for the formation of a strategy for the development of the agri-food market in the context of modern socio-economic changes, in particular structural, institutional, digital and military transformations. The agri-food market is defined as a key element of ensuring food security, socio-economic stability, the formation of export potential and the integration of Ukraine into global value chains. It is substantiated that it is expedient to consider the modern agri-food market as an adaptive socio-economic coordination system that ensures the coordination of the interests of economic agents, the state and society, functions on the basis of a combination of market, institutional, logistics, and information mechanisms and is characterized by the ability to adapt in a dynamic and unstable environment. It is proved that in the conditions of war and post-war transformations, the coordination function of the market is strengthened, and the importance of the institutional environment, digital tools and state regulation increases significantly. The formulated provision is

important for the development of market theory, as it allows to rethink its essence as a complex multi-level system of interaction. As a result of generalizing the evolution of scientific approaches to the interpretation of the category of “market”, the limitations of traditional approaches have been established, which consider it mainly as a mechanism of exchange or interaction of supply and demand. An approach to understanding the market as an adaptive socio-economic coordination system has been proposed, which allows taking into account the complexity of the interaction of economic agents, the role of the institutional environment, logistics and information links, which is important for modern economic science, since it provides a new level of interpretation of market processes in the context of transformations. Based on the bibliometric analysis of world scientific research, it has been established that the modern development of the agri-food market is characterized by a shift in emphasis towards the digitalization of economic processes, the active use of data analytics, the development of risk management tools and the strengthening of the role of food security as a key element of economic stability. The growth of the interdisciplinary nature of research combining economic, technological, institutional and social aspects of market functioning has been revealed. In this context, the categorical apparatus of economic science has been improved by expanding the interpretation of the agri-food market as a complex system covering the full chain of added value – from production to final consumption, including infrastructure, logistics and institutional components. The expediency of introducing the categories of “digital agri-food market” and “data-oriented agri-food market”, which reflect the current stage of evolution of market relations associated with the introduction of digital platforms, information systems, traceability tools and the use of large data sets in the process of managerial decision-making, has been substantiated. It has been proved that digitalization provides an increase in the transparency of market processes, reduction of transaction costs and integration of market participants into a single information environment, while the data-oriented approach allows for proactive risk management, the formation of alternative development scenarios and adaptation to external shocks. The results obtained create the basis for increasing the efficiency of agri-food market management and ensuring its sustainable development in conditions of uncertainty. Approaches to the classification of agri-food markets have been deepened, taking into account biophysical, institutional, logistics, social and geo-economic factors, which allows more adequately reflecting their multidimensional nature. It has been proved that taking into account these factors are a necessary condition for assessing the stability of the market under the influence of external and internal shocks, in particular military, logistical and macroeconomic. The proposed approach contributes to increasing the validity of strategic decisions, the formation of adaptive management models and ensuring the long-term development of the agri-food market.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Технологічне оновлення та розвиток агропромислового комплексу

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Самойлик Ю.В., Жайворон Д.С. Агропродовольчий ринок: етапи та сучасні тенденції розвитку. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки. 2024. № 3 (75). С. 114-121. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/75-15>
- 2. Жайворон Д.С. Перспективи інноваційного розвитку аграрного сектору економіки в умовах війни та глобальних викликів. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2025. Том 344. № 4. С. 516 – 522. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-72>

- 3. Дем'яненко Н.В., Павленко Я.В., Жайворон Д.С., Гаркуша А.С., Царенко Д. Д. Сучасні агроінновації в Україні: основи для бізнес-плану. Агросвіт. 2025. № 20. С. 152-157. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.20.152>
- 4. Самойлик Ю.В., Жайворон Д.С. Вплив внутрішнього переміщення осіб на соціально-економічний розвиток агропродовольчого ринку України. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2025. № 4 (49). С. 55-64. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.49-8>
- 5. Самойлик Ю.В., Жайворон Д.С. Управління соціально-економічною та екологічною відповідальністю суб'єктів малого та середнього бізнесу на ринку засобів захисту рослин в умовах високої концентрації та євроінтеграції. Агросвіт. 2026. № 5. С. 99-109. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2026.5.99>
- 6. Жайворон Д.С. Використання дронів в аграрному секторі: сучасні рішення та перспективи. Проблеми та перспективи розвитку сільськогосподарського машинобудування матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції Полтава, 2024. С. 59 – 61
- 7. Жайворон Д.С. Роль міжнародних організацій у стабілізації агропродовольчих ринків в умовах криз. Глобальна безпека та асиметричність світового господарства в умовах нестабільного розвитку економічних систем матеріали IV Міжнародній науково-практичній конференції Кропивницький, 2024. С. 111 – 114
- 8. Жайворон Д.С. Соціально-економічна роль агропродовольчого ринку. Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики: матеріали X Всеукраїнська науково-практична конференція молодих вчених. Полтава, 2023. С. 115 – 116
- 9. Жайворон Д., Мауер Д., Мовчан О. Інвестиційне забезпечення розвитку ринку органічної агропродовольчої продукції. Актуальні питання сучасної економічної науки: збірник матеріалів VI Всеукраїнської науково-практичної конференції Полтава, 2023. С. 110 – 111
- 10. Жайворон Д.С., Мауер Д. Р. Інвестування у розвиток агропродовольчої інфраструктури сільських територій. Перспективи розвитку території: теорія і практика. Поствоєнне відновлення: матеріали VII Міжнародної науково-практична конференція здобувачів вищої освіти і молодих вчених. Харків, 2023. С. 89 – 91
- 11. Самойлик Ю. В., Жайворон Д.С. Вплив новітніх тенденцій соціальної поведінки споживачів на агропродовольчий ринок Тенденції та перспективи розвитку управління в умовах глобальних викликів матеріали III міжнародної науково-практичної конференції, Херсон, 2024. С.49 – 50
- 12. Жайворон Д.С. Зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів агропродовольчого ринку України в умовах військового стану. Наукове забезпечення міжнародних економічних відносин та соціально-економічного розвитку в аграрній і суміжних сферах в умовах глобалізації та військового стану в Україні : матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. Полтава, 2022. С. 24 – 27
- 13. Жайворон Д. С. Роль державного регулювання в ринковому середовищі. Актуальні проблеми сучасної науки: теоретичні та практичні дослідження молодих учених: матеріали I всеукраїнської науково-практичної конференції. Полтава, 2023. С. 101 – 103
- 14. Samoilyk J.V. & Zhaivoron D. S. The transformation of the agri-food products export channels from Ukraine: new opportunities and challenges. Industry 4.0 for Agri-Food Supply Chains: [in Great Britain]. <https://doi.org/10.3390/engproc2023040013>.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U201799, 0122U201708

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Самойлик Юлія Василівна

2. Yuliia V. Samoilyk

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1335-2331

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Середа Сергій Андрійович

2. Serhii A. Sehed

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6179-564X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Донецький національний університет імені Василя Стуса

Код за ЄДРПОУ: 02070803

Місцезнаходження: вул. 600-річчя, Вінниця, Вінницький р-н., 21021, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Трусова Наталя Вікторівна

2. Natalya Trusova

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9773-4534

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Код за ЄДРПОУ: 00493698

Місцезнаходження: проспект Богдана Хмельницького, Мелітополь, Мелітопольський р-н., 72312, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Миколенко Інна Григорівна

2. Inna H. Mykolenko

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3800-6136

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зоря Олексій Петрович

2. Oleksii P. Zoria

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5916-4689

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: <https://ror.org/01s344n79>

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Медвідь Вікторія Юріївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Медвідь Вікторія Юріївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кузьміна Наталія Миколаївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна